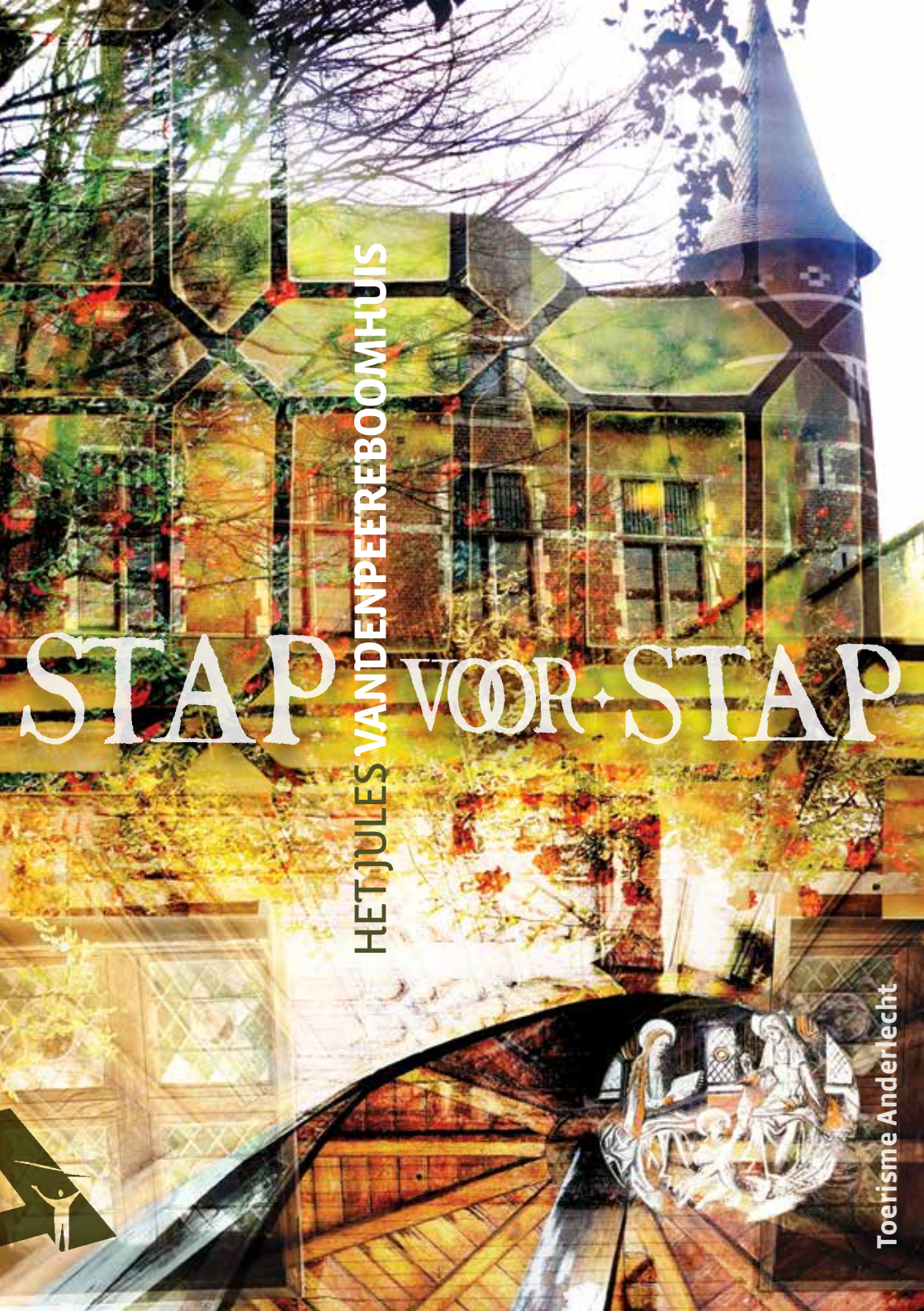

HET JULES VANDENPEEREBOOMHUIS

STAP VOOR STAP

Toerisme Anderlecht

Voorwoord van Eric Tomas

Graag nodig ik u uit voor een bezoek aan de voormalige eigendom Vandenpeereboom, gelegen in het historisch centrum van Anderlecht, recht tegenover de collegiale Sint-Pieter-en-Guido.

Het voorportaal leidt naar een prachtige openluchtbinnenkoer waar tal van kunstzinnige, ludieke en gezellige activiteiten voor jong en oud van allerlei horisonten worden georganiseerd. In de zomer is de koer toegankelijk voor het grote publiek. Het activiteitenprogramma kan u terugvinden op de gemeentelijke website: www.anderlecht.be.

Elk jaar krijgt iedereen de kans om in de maand juni in dit merkwaardig pand de werken van de leerlingen van de kunstacademie te komen bewonderen. De faam van de Academie voor Beeldende Kunsten reikt ver buiten de Brabantse grenzen en de eindejaarstentoonstellingen zijn een gegeerde trekpleister voor alle kunstenaars en kunstliefhebbers!

Bezoekers kunnen het ganse jaar door langs het antieke voorportaal een bezoek brengen aan de tijdloze binnenkoer, waarvan de aloude bekoring een rustige sfeer uitstraalt. De rijkdom van dit erfgoed is even verrassend als de datering op de voorgevel...

Kom gerust even langs en laat u bekoren door dit merkwaardig pand...

Deze brochure neemt u stap voor stap mee op ontdekkingstocht...

Eric Tomas

Burgemeester, bevoegd
voor Toerisme

Voorwoord van Myriam Van Varenbergh

De genootschap voor heemkunde De Swaene werd opgericht in 1975 en streeft naar de inventarisering en bescherming van het Anderlechtse bouwkundig erfgoed.

Sinds 2004 trachten wij aan de hand van een brochure en rondleidingen de voormalige eigendom van Jules Vandenpeereboom als architecturaal pronkstuk in de schijnwerpers te zetten. Het leek ons dus vanzelfsprekend om de geschiedenis van dit uitzonderlijk erfgoed samen met de dienst voor toerisme te onthullen.

Velen laten zich bekoren door de pracht van dit pand, gelegen Dapperheidplein 17 in Anderlecht, waar thans de Academie voor Beeldende Kunsten is gevestigd.

Weinig mensen weten echter dat deze kunstacademie onderdak heeft gevonden in een beschermd gebouw (verordening van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 14 december 2000, beschermingsprocedure voor het hele pand).

Het pand omvat de voormalige eigendom Vandenpeereboom, de voormalige portierswoning en het oude huis «De Yzeren Leeuw», dat deel uitmaakte van de vroegere drukkerij Asar.

Deze kleine gids vertelt de boeiende geschiedenis van dit pand en zijn eigenaar.

Wij wensen u alvast veel leesplezier !

Myriam Van Varenbergh

Voorzitter De Swaene, genootschap voor heemkunde Anderlecht

JULES VANDENPEEREBOOM, DE OPDRACHTGEVER

Jules Henri Pierre François Xavier Vandenpeereboom werd geboren in Kortrijk op 18 maart 1843 als zoon van koopman Henri Vandenpeereboom en van Sophie Delacroix. Hij studeerde rechten aan de Leuvense universiteit waar hij in 1865 afstudeerde als doctor in de rechten. Rond 1869 vestigde hij zich als advocaat in Kortrijk.

Drie jaar later werd hij verkozen tot gemeenteraadslid voor de stad Kortrijk, taak die hij gedurende twaalf jaar, van 1872 tot 1884, waarnam. De verkiezingen van 1878 brachten hem naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers, waar hij zal zetelen tot de eeuwwisseling in 1900. Van 1904 tot 1917 was hij ook provinciaal senator voor West-Vlaanderen.

Intussen maakt hij ook deel uit van een aantal regeringen. Zo was hij van 16 juni 1884 tot 23 januari 1899 minister van het nieuw opgerichte departement voor Spoorweg, Post en Telegrafie.

Daaronder valt ook de verandering ingevoerd door de regering de Smet de Naeyer die aan de macht was van 25/02/1896 tot 23/01/1899. In deze regering volgt Jules Vandenpeereboom op 11 november 1896 Jacques-Joseph Brassine op als minister van Oorlog. Deze regering dient haar ontslag in bij de koning op 23 januari 1899 en diezelfde dag nog duidt koning Leopold II tijdens de ministerraad Jules Vandenpeereboom aan als de nieuwe kabinetsformateur.

Jules Vandenpeereboom blijft minister van Spoorweg, Post en Telegrafie in drie opeenvolgende katholieke regeringen, namelijk :

Van 16/06/1884 tot 26/10/1884:
Regering

Malou – Jacobs – Woeste
Van 26/10/1884 tot 17/03/1894:
Regering Beernaert

Van 26/03/1894 tot 25/02/1896:
Regering de Burlet

Hij slaagt erin een
nieuwe regering te
vormen die het land
zal regeren van
24 januari 1899 tot
31 juli 1899.
Tijdens deze periode
is hij niet enkel
eerste minister,
maar ook nog
minister van
Oorlog.

Borstbeeld van Jules Vandenpeereboom in het Paleis voor de Natie in Brussel

Jules Vandenpeereboom, de opdrachtgever

Deze regering hield amper zes maanden stand en moest aftreden als gevolg van grootse protestbetogingen tegen het wetsontwerp Vandenpeereboom over een verkapt stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Jules Vandenpeereboom wordt opgevolgd door Paul de Smet de Naeyer die erin slaagt de kieshervorming door te voeren.

Dankzij zijn veelzijdige verdiensten en zijn politieke loopbaan wordt Jules Vandenpeereboom op 7 mei 1900 benoemd tot minister van staat.

Zijn belangrijkste verwezenlijkingen zijn : de vermindering van de transportprijzen, de oprichting van een regelmatige veerdienst tussen Oostende en Dover, de overname door de staat van de telefoondiensten, de invoering van de zondagsrust en de introductie van tweetalige postzegels.

In zijn privéleven was Jules Vandenpeereboom een zeer sociale man, een gedreven archeoloog, een amateur van antiek en een verzamelaar van schilderijen, wapens en meubelen. Als grote liefhebber van literatuur en belletrise, correspondeert hij regelmatig met dichter en priester Guido Gezelle en met Max Roosens, auteur van prachtige kunstboeken.

Hij overleed op 74-jarige leeftijd op 6 maart 1917 in Anderlecht.

In Anderlecht beperkt
de erfenis van Jules
Vandenpeereboom
zich niet tot zijn
merkwaardig pand.

Hij was ook
medesponsor van
de renovatie van de
crypte in de collegiale
Sint-Pieter-en-Guido.

GESCHIEDENIS VAN HET VANDENPEERE- BOOMHUIS

Omwille van zijn politieke activiteiten besluit Jules Vandenpeereboom zich in Brussel te vestigen, meer bepaald in het nummer 25 van de Kunstlaan

Het voormalige kanunnikenhuis en de omliggende gronden van ongeveer een hectare behoorden toe aan de familie Clément de Cléty. Deze woonst was hun vakantiehuis op het platteland. Het huis zelf had geen specifieke architectuur. Het was noch een villa, noch een hoeve, noch een kasteel, maar eerder een groot vierkant huis opgetrokken in een zeer eclectische stijl.

Langs de achterzijde laat Jules Vandenpeereboom een Vlaamse patriciërswooning in de stijl van het begin van de 16de eeuw optrekken. Hiervoor doet hij beroep op de diensten van de Belgische architect François Malfait (1872 – 1955).

Voor de wederopbouw wordt tal van afbraakmateriaal gebruikt afkomstig van de voormalige kapittelhuizen.

Zij die oude kaarten bestuderen of oude foto's bezitten van deze kapittelhuizen, zullen opmerken dat het dekenhuis van het kapittel een vleugel was van het gebouw in haakvorm, dat later het lusthuis werd van burgemeester Hoorinckx (burgemeester van 1843 tot 1862).

In de andere vleugel woonde de penningmeester van het kapittel. Dit was het gedeelte dat werd aangekocht door Jules Vandenpeereboom.

Links van het Vandenpeereboom huis ligt een prachtige tuin die zich uitstrekt tot aan de huidige Jean Morjastraat.

Waarom besloot Jules Vandenpeereboom zich in Anderlecht te vestigen ?

Tijdens de tweede helft van de 19de eeuw tot de start van de Eerste Wereldoorlog kende Anderlecht echte gloriejaren : renovatiewerken, nieuwe bouwwerken, een nieuw wegennet. Om er maar enkele van op te noemen : de inhuldiging van het gemeentehuis in 1879, de aanleg van de Wayezstraat tussen 1878 en 1880 als verbindingsweg tussen het historisch centrum en het nieuwe gemeentehuis, de aanleg van de d'Aumalestraat in 1875, de verhuis in 1863 van het kerkhof rond de collegiale naar de gemeentelijke begraafplaats (huidig Bospark), afbraak van oude huizen die het uitzicht op de collegiale belemmerden, de renovatie en de bouw van de torenspits op de collegiale in 1892. Er wordt verondersteld dat deze ontwikkelingsprojecten in de gemeente aan de basis lagen van de aanwerving van het pand door Jules Vandenpeereboom.

DE ERFENIS VAN JULES VANDENPEEREBOOM

Zonder nalatenschap, besloot Jules Vandenpeereboom in eerste instantie om zijn huis aan de parochie van Sint-Guido te schenken, op voorwaarde dat het gebouw zou worden opengesteld voor het publiek. Dit leek een logische eis daar hij als verwoed verzamelaar de duurzaamheid van zijn collectie wou garanderen. Duizenden voorwerpen zoals glasramen, schouwen, verlichting, wapens, meubelen, haardplaten, haardijzers en boeken stonden er uitgesteld. Zijn uiterste wens was deze erfenis ter beschikking te stellen van het grote publiek.

Jammer genoeg kon de parochie niet aan deze voorwaarde voldoen. Daarom besloot Jules Vandenpeereboom bij legaat het geheel van zijn erfenis aan de staat te schenken.

In 1924 werd de commissie voor het oorlogsarchief opgericht. In het pand werden tal van documenten uit de Eerste Wereldoorlog en geschiedkundige archieven uit alle landstreken samengebracht.

Vanaf 1958 wordt in het pand ook het «Museum van de Rijksarchieven» ondergebracht. Dit museum was toegankelijk voor het grote publiek van 1961 tot 1974. Op de benedenverdieping werden boeken, verzamelingen van aktes en officiële documenten met betrekking tot de geschiedenis van België tentoongesteld. De eerste verdieping werd vooral gebruikt voor tijdelijke tentoonstellingen.

In 1974 werden alle documenten overgebracht naar de nieuwe koninklijke bibliotheek en werd het beheer van het pand toevertrouwd aan het nationaal ministerie voor Openbare Werken. Oorspronkelijk wou men er een studiecentrum in onderbrengen voor specifieke geschiedeniselementen zoals de wapenkunde (heraldiek), de paleografie (het bestuderen van oude geschriften), het bestuderen van stambomen en zegelkunde. Omwille van de grote afstand tussen de Albertinabibliotheek en het Vandenpeereboom pand, werd het project echter afgevoerd.

In 1977 besluit het ministerie voor Openbare Werken het gebouw over te dragen aan het toenmalig ministerie voor Nederlandse Cultuur, die het gebouw gedurende twee jaar heeft opgeknapt. Op 24 maart 1979 wordt het pand officieel in gebruik genomen door de Vlaamse academie voor Beeldende Kunsten.

De staat besluit een groot deel van de tuin aan de gemeente Anderlecht te verkopen. Een wegennet wordt aangelegd, een deel wordt verkocht aan drukkerij ASAR die later deze industriegebouwen aan de firma Rachin overdraagt. Ook deze gebouwen maken nu integraal deel uit van de Vlaamse academie voor Beeldende Kunsten.

De gebouwen bekend onder de naam «Voormalige eigendom Vandenpeereboom, de voormalige portierswoning en het oude huis De Yzeren Leeuw» maken sinds 28 februari 2002 als geheel deel uit van het erfgoed.

BUITENKANT VAN HET VANDENPEEREBOOM-HUIS

INGANGSPOORT EN PORTIERSWONING

Enkel de portierswoning van het oude pand, dat door Jules Vandenpeereboom werd afgebroken, is bewaard gebleven. De gevel ligt vlak tegenover het voorplein van de collegiale Sint-Pieter-en-Guido. De neoklassieke voorgevel in wit stucwerk is vrij sober met een horizontale dakgoot, bestaande uit twee overspanningen en twee verdiepingen.

De indrukwekkende ingangspoort geeft uit op een binnenkoer, een verbazingwekkende en tijdloze ruimte. De overspanning van de poort in blauwe steen is versierd met een gietijzeren reling op de eerste verdieping. Het driehoekig fronton is opgesmukt met een oculus. Het bouwwerk is in zijn oorspronkelijke staat bewaard gebleven.

De trappen zijn niet oorspronkelijk. Er bestond namelijk een inrijpoort voor de koetsen die rechts van de waterput binnenreden om de genodigden en bezoekers aan het portaal achter de waterput te laten uitstappen.

Het balkon is een typisch voorbeeld van het einde van de 19de eeuw, een periode onder invloed van de art-nouveaustijl waarin het gebruik van smeedijzer aan zijn opmars begon. Een manier om het ambachtelijk aspect sterker te benadrukken. Dit is trouwens duidelijk zichtbaar aan het hekwerk met zijn sierlijke bewegingen en golvingen.

Buitenkant van het Vandenpeereboomhuis

DE BINNENKOER

De binnenkoer van het oude huis bleef in zijn oorspronkelijke staat bewaard. Men vindt hier een oude waterpomp en een waterput. Het smeedwerk boven de waterput zou een originele kopie zijn van het exemplaar dat bewaard wordt in het Clunymuseum in Parijs. Er wordt gefluisterd dat het toegang bood tot een geheime doorgang...

De zeer oude dubbele waterpomp telt twee armen en spuwvers.

In de voorgevel werd het jaartal 1563 aangebracht. Maar laat u niet misleiden! Dit gebouw werd pas opgetrokken op het einde van de 19de eeuw in opdracht van Jules Vandenpeereboom door architect en beeldhouwer A.-F. Malfait. Deze laatste woonde in Brussel, in het nummer 69 van de Broekstraat. In zijn briefhoofd stelde hij zichzelf voor als «Beeldhouwer, expert in kunstvoorwerpen».

A.-F. Malfait staat vooral bekend voor zijn werken in de Sint-Bonifatiuskerk in Elsene en de Begijnhofkerk in Brussel waar hij tal van retabels restaureerde. Hij was een echte perfectionist, een kwaliteit die duidelijk zichtbaar is in het Vandenpeereboompand. Alles is perfect tot in de kleinste details afgewerkt. Hij combineerde zijn eigen opbouw met een kunstzinnige antiekstijl.

Bij het betreden van het huis vallen vooral de deurstijlen op. Zij zijn mooi versierd met bovenaan een leeuw met een wapenschild, kunstzinnige deurknoppen en het oude smeedwerk dat overal aanwezig is.

In de binnenkoer bevindt zich ook de vleugel waarin de voormalige garages werden ondergebracht. Deze vleugel is bewaard gebleven tijdens de afbraakwerken. Tal van ronde bogen en pilasters in blauwe steen zijn stille getuigen van een oudere constructie, net als de bakstenen buitenmuur die de sporen draagt van oude verbouwingen.

BINNENKANT VAN HET JULESVANDEN- PEEREBOOMHUIS

BENEDENVERDIEPING

De ingang bevindt zich in de middenvleugel achteraan de binnenkoer. Rechts hangt een herdenkingsplaat met de naam van de opdrachtgever en het bouwjaar.

Deze deur leidt naar de wachtkamer met bakstenen gewelven en de kroontoren. Achter een lagere deur bevindt zich de draaitrap die leidt naar de achthoekige toren op de eerste verdieping.

Alvorens dit portaal te verlaten, bewonder even het stenen reliëf met een afbeelding van Christus op het kruis en een hoeksteen die Sint Maarten uitbeeldt.

De middenstijlen van het gewelf steunen in de vier hoeken op sluitstenen die engelen met spandoeken uitbeelden.

Ten tijde van Jules Vandenpeereboom stonden hier kanonnen opgesteld en bankjes naar een model uit de 15de eeuw, naast enkele rapieren en hellebaarden.

De deur aan de linkerkant geeft uit op een kleine gotische zaal die momenteel wordt gebruikt als kantooruimte.

De zoldering bestaat uit stenen gewelven die steunen op eiken balken. De ruimte telt ook een zeer mooie schouw en prachtige deuren. Er wordt zelfs beweerd dat sommige deuren afkomstig zijn van historische gebouwen...

Vlak hiernaast ligt de grote bibliotheek die momenteel ook wordt gebruikt als kantoorruimte. Let vooral op de indrukwekkende schouw met als motto «festina tempus et memento finis» («Haast de tijd en onthoud het doel»).

De verticale ramen met binnenluiken die uitgeven op de tuin zorgen voor een mooie lichtinval in elke kamer.

Vergeet vooral niet dat in de tijd van Jules Vandenpeereboom bezoekers in het museum voorwerpen uit de 15de en de 16de eeuw kwamen bewonderen, zoals tinnen schotels, Vlaams vaatwerk, meubelen, gotische versieringen en kroonluchters in smeedijzer met dubbele kronen uit de 14de eeuw.

Op de benedenverdieping ligt de keuken rechts van de wachtkamer. De antieke schouw is vrij sober. De zoldering is behoorlijk origineel met kleine gewelven die steunen op eiken balken.

In het oude huis zijn enkele oude kelders gedeeltelijk bewaard gebleven en sommige gewelven zijn nog duidelijk zichtbaar.

Binnenkant van het Jules Vandenpeereboomhuis

EERSTE VERDIEPING

De trap leidt naar de grote gotische zaal op de eerste verdieping. Verticale vensters bieden uitzicht op de binnenkoer.

Twee symmetrische schouwen zijn versierd met blazoenen waar een ervan veel gelijkenis vertoont met het blazoen van de stad Luik.

Ook de draagstukken van de zolderbalken zijn versierd met wapenschilden van bekende families.

DE GROTE SLAAPKAMER

Dit is een grote zaal in gotische stijl die vlak boven de bibliotheek ligt.

De indrukwekkende schouw zou afkomstig zijn uit Luik.

Aan de andere zijde leidt deze zaal naar achtereenvolgende kamers in de rechtvleugel (voormalige paardenstallen). Deze wat kleinere en meer intiemere ruimtes hebben een lagere zoldering.

In 1907 werd het geheel door J.-B. Bossaerts in zijn «Monografie van de Sint Pieters Parochie in Anderlecht» omschreven als de private vertrekken van de eigenaar, die een beetje doen denken aan het Plantin-Moretusmuseum in Antwerpen.

Jules Vandenpeereboom zou zich in deze sobere vertrekken afgezonderd hebben om te studeren, te mediteren en te bidden.

Uiteindelijk komt men uit in de a) kleine eetzaal, b) de werkkamer met een prachtige zoldering met houten balken en een indrukwekkende schouw die vroeger uitgerust was met boekkasten en c) een kleine slaapkamer afgezonderd door een trappenhuis.

DE COLLECTIE VANDENPEEREBOOM

Er wordt verteld dat Jules Vandenpeereboom duizenden voorwerpen verzamelde zoals glasramen, schouwen, beeldhouwwerken, verlichtingen, wapens, meubelen, hardplaten, haardijzers en boeken.

Volgens het boek «Anderlecht door de tijden heen» van auteur Gustave Van den Berghe werden er zeven grote verhuiswagens ingezet om alle kostbare oudheden weg te brengen naar de kelders van het Jubelparkmuseum. Jammer genoeg ging over de jaren heen een groot deel van deze voorwerpen verloren. Het staat echter vast dat de verdeling als volgt gebeurde :

De boeken waren bestemd voor de koninklijke bibliotheek

De wapens voor het museum van de Hallepoort

De meubelen werden her en der verspreid, enkele bevinden zich in het Erasmushuis

Het gebouw zelf werd overgemaakt aan de commissie voor het oorlogsarchief

In de koninklijke bibliotheek kunnen nog tweeënvijftig boeken voorzien van het typische ex-librismotto van Jules Vandenpeereboom worden geraadpleegd.

De wapens werden overgebracht naar het Hallepoortmuseum om achteraf te worden ondergebracht in het legermuseum.

Zoals reeds vermeld, gingen talrijke voorwerpen tijdens de verhuus verloren. Het zou gaan over ongeveer 2.500 voorwerpen. Zo vindt men voorwerpen uit de collectie van Jules Vandenpeereboom terug in de Ter Kamerenabdij, in de kerken van Borgerhout en Sint-Lambrechts-Woluwe, in een karmelietenklooster in West-Vlaanderen en in de Dielegemabdij in Jette. Zelfs in de gebouwen van het ministerie van Buitenlandse Zaken in New York bevinden zich voorwerpen uit deze collectie.

Het koninklijk museum voor kunst en geschiedenis heeft een aantal stukken uit de collectie Vandenpeereboom geïntegreerd in zalen gewijd aan de Maaslandse kunst en aan de barok, onder andere wierookvaten en oude sedes sapientiae (Latijn voor Zetel der Wijsheid) uit de jaren 1200, kandelaars en haardplaten.

Onder de leiding van Daniel Van Damme, eerste conservator van het Erasmushuis in Anderlecht, werden enkele stukken teruggevonden en opgenomen in de verzamelingen van het begijnhof en van het Erasmushuis. In het Erasmushuis bevinden zich onder andere een bolpoottafel, bidstoelen uit slaapkamers, wierookvaten, haardplaten, kandelaars, kasten, koperen luchters versierd met een adelaar of een Mariabeeld en gotische kasten met druiventrosversieringen. Het grootste deel van deze voorwerpen staan uitgesteld op de benedenverdieping van het Erasmushuis.

De collectie Vandenpeereboom

Haardplaten en beelden versieren ook de blauwe en de witte zaal van het Erasmushuis.

In het begijnhof vindt met onder andere in de kamer van de grootjuffrouw het Franse hemelbed en op de zolder staan nog enkele belangrijke archeologische vondsten afkomstig van een Merovingische opgraving.

Een graffiti van Bonom

Op twee gevels van de binnenkoer onderscheidt men in zwart-wit het skelet van een walvis. Deze graffiti werd in 2012 gemaakt in opdracht van de directeur van de kunstacademie ter ere van het 40-jarig bestaan van de instelling. Het is een werk van de beroemde Brusselse straatkunstenaar Bonom.

Beschikbaar in dezelfde verzameling

ALGEMENE GIDSEN

Wandel door de wijken

Stadsgids Anderlecht

Anderlecht, de blauwgroene edelsteen

Volg de gids in Anderlecht !

De 11 musea van Anderlecht

Uitzonderlijke beeldhouwkunst in Anderlecht

De reuzen van Anderlecht

THEMATISCHE GIDSEN

De collegiale Sint-Pieter-en-Guido, Stap voor Stap

Het gemeentehuis van Anderlecht, Stap voor Stap

De begraafplaats van Anderlecht, Stap voor Stap

Het geneeskundemuseum, Stap voor Stap

De muurschilderingen van de collegiale Sint-Pieter-en-Guido in Anderlecht

Sgraffitikunst in Anderlecht

Geef ons muren ! Dubrunfaut en Collier in Anderlecht

Graffiti in Anderlecht en de Hall of Fame

De reuzen van Anderlecht

WANDELGIDSEN

Het historisch centrum van Anderlecht

Art deco @ modernisme in Anderlecht :
6 architecturale wandelroutes

Het Park System in Anderlecht

In de voetsporen van Jacques Brel in Anderlecht

In de voetsporen van Maurice Carême in Anderlecht

In de voetsporen van Nadine Monfils in Anderlecht

In de voetsporen van Lismonde in Anderlecht

In de voetsporen van JB Dewin, 10 jaar architectuur

Kunst in de metro van Anderlecht

TOERISME ANDERLECHT

Kapelaanstraat, 1-7 1070 Brussel
tourisme@anderlecht.brussels
www.anderlecht.be/tourisme
Fb – Tourism Anderlecht T. 02 526 83 51

DE SWAENE VZW

Genootschap voor Heemkunde Anderlecht
van.varenbergh.myriam@skynet.be
www.deswaene.be T. 02 466 98 83

Meerdere touroperators, actief
in Anderlecht, besteden veel aandacht
aan de voormalige eigendom
Vandenpeereboom in Anderlecht.

Dit aanbod is beschikbaar op de website
van de gemeente, onder de rubriek
Toerisme. Klik op «Te downloaden gidsen»
en raadpleeg «Volg de gids in Anderlecht!».
U kunt ons uiteraard ook altijd bellen voor
meer informatie.

Deze brochure werd samengesteld op basis
van beschikbare informatie op het internet.

Mocht u over bijkomende informatie
beschikken, aarzel vooral niet deze mee te
delen aan de dienst voor Toerisme van de
gemeente Anderlecht die er bij de volgende
uitgave zeker rekening mee zal houden.

Een initiatief van de burgemeester,
bevoegd voor Toerisme
In samenwerking met de gemeenteraad
van Anderlecht

Redactie Myriam Van Varenbergh,
voorzitter van De Swaene, Genootschap
voor Heemkunde Anderlecht

Redactie en coördinatie

Annick Dedobbeleer, opdrachthouder
bij de dienst voor Toerisme van Anderlecht

Fotorechten

De Swaene vzw, Annick Dedobbeleer

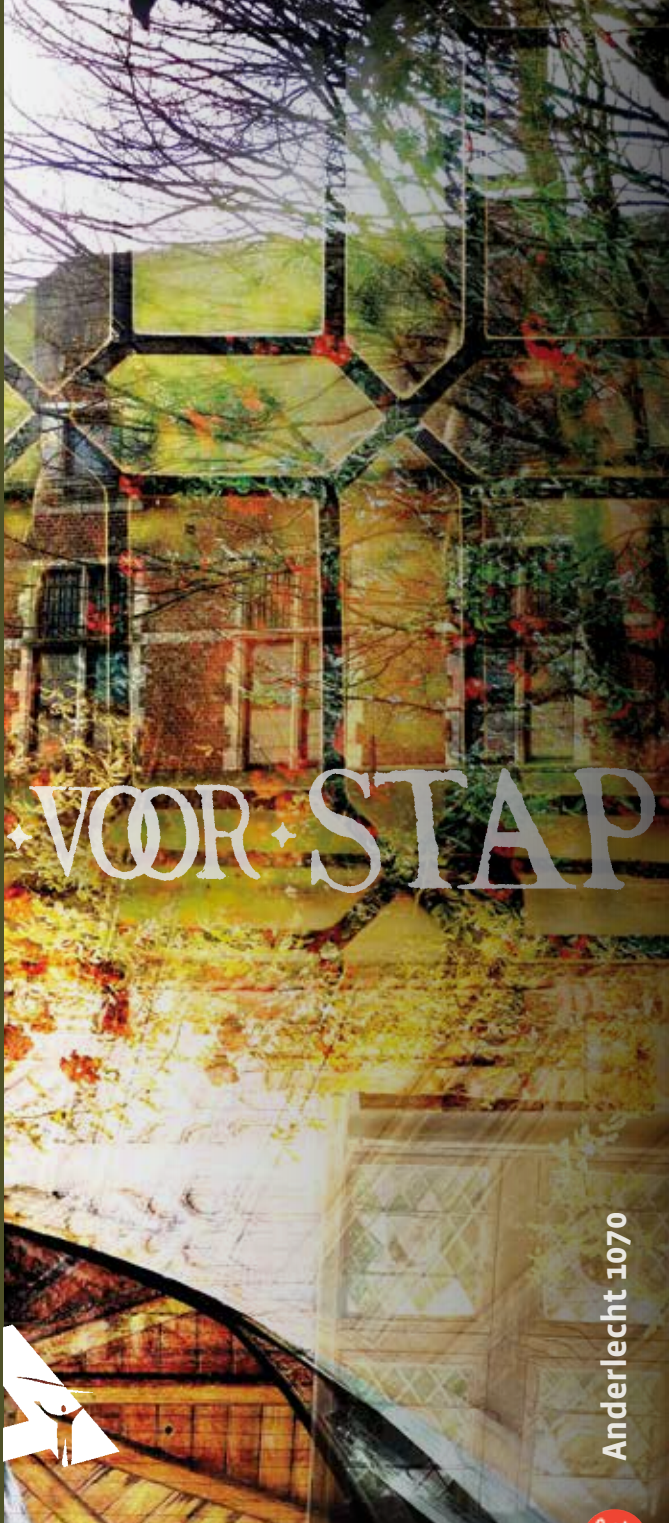

VU Marcel Vermeulen – Raadsplein, 1 – 1070 Brussel

Verkoopprijs 1€

Gemeentelijke uitgave 2019

Egalement disponible en français

Anderlecht 1070

